

שו"ת מרן הראשון לציון

תשובות בהלכה מכבוד מרן הראשון לציון רבי יצחק יוסף שליט"א

גיליון מס' 2 – האזינו – סוכות

Yitzchak Yosef
The Rishon Lezion Chief Rabbi of Israel

יצחק יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל

בס"ד, כ"ז תמוז תשפ"ב, 2-1929/פ"ב

לכבוד היקר והנעלה, שוקד באהלה של תורה, כש"ת אברהם גולן נ"י
שלום וברכה,

מה ששאל אודות אברכים שמקבלים מילגות באמצעות כרטיס לרכישת ספרים, האם יכולים למכור חלק מהסכום שבכרטיס, לאחרים הרוצים לרכוש ספרים, וכך להמיר את הכרטיס לכסף, והאם יכולים לקנות ספרים על דעת למכור לאחרים את הספרים שלומדים בהם.

הנה מה שנתנים מילגות באמצעות כרטיסים, הסיבה לכך מכיון שהם מקבלים מהחנויות או מבתי העסק הנחות על הכרטיסים שרוכשים, וכך הם מרויחים. לדוגמא כרטיס שנתנים בשווי של מאה שקל, עולה להם 90 שקל וכיוצא.

ועל כן לאחר שנתנו את הכרטיסים לאברכים, הכרטיס הם רכושם הפרטי, ורשאים לעשות בו כרצונם, ואין קפידא שיקנו בזה דוקא ספרים, ויכולים להמיר את הכרטיס לכסף או לקנות ספרים שלומדים בהם ולמכור אותם וכיוצא בזה.

בברכת התורה,

יצחק יוסף
הראשון לציון
הרב הראשי לישראל

בס"ד, י"ב אלול תשפ"ב, 2-166/פ"ב

לכבוד
היקר והנעלה, שוקד באהלה של תורה, כש"ת ה"ה אברהם גולן שליט"א
שלום רב,

מה ששאל ברואה את נשיא ארה"ב, האם יברך ברכת המלכים ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. דין זה מבואר בספר ילקו"י ברכות (סי' רכ"ה סעיף י'), שהרואה נשיא מדינה יש לו לברך ברכת המלכים בלי שם ומלכות. והטעם לזה מבואר בהערה, שכתב בספר רבינו אברהם בר יצחק בעל ספר האשכול, שכל מי שהוא חשוב בשלטון ובנשיאות המלך, והורג במשפט, ואין מי שימחה בידו לשנות דברו, אפי' הוא מאוה"ע מברך ברכת המלכים, והואו דבריו באורחות חיים, ולפ"ז נשיא מדינה במדינה דמוקרטית, שאין לו סמכות כזו, ואף לחון לבד אין בסמכותו, אין לברך עליו.

ועוד, שכבר כתב בשו"ת נבחר מכסף (סימן ג), שאין מברכים על המלך אלא כשהוא לבוש בגדי מלכות, שעיקר הכבוד במלבושיו, וכיו"ב כתב בזכור לאברהם (דף כב), וכן הסכים בשו"ת צפית ברבש (סימן סח), ובשו"ת יהודה יעלה קרוב (סימן כה). ועל כן יש להורות לברך על נשיא מדינה שנתן מכבודו לבשר ודם בלי שם ומלכות. וכמבואר כל זה בשו"ת יחווה דעת ח"ב (סי' כ"ח) ע"ש.

ובאחרונה נפגשנו עם מלך ספרד, ובירכנו עליו בלא שם ומלכות. ונשיא המדינה תירגם לו את הברכה, והוא התרגם מאד, ולא שם לבו שלא אמרנו שם ומלכות.

והרואה את המלך בטלויזיא אינו מברך עליו ברכת המלכים, כי הנה בפתח הדביר (סימן רכ"א אות י) נשאל, ברואה את המלך דרך מראה האספקלריא [ראי] שרואין בתוכו כל מה שהוא נגדו, אם חייב לברך ברכת שחלק מכבודו, וכתב, שכבר נסתפק בזה בספר בית עובד (מערכת הבי"ח), לפי מה שכתב הרמב"ם בפירושו המשניות (פרק ל רמ"ב משנה ב) דאספקלריא שאינה מאירה היא ספק ראייה שלא יראה בשיעורו ובקומתו האמיתי, וצ"ע לערוך וכו'. והרב פתח הדביר כתב ע"ד, שנעלמו מעיניו דברי תשובת הלכות קטנות חלק ב (סימן פב). ע"ש. וכוונתו, למה שכתב בשו"ת הלק"ט לדון, בעדים שראו במראה אדם שעובר עבירה, והכירו הכל להדיא, אם זה נחשב כראיה ממש. וכתב, כי קצת יש לברר זה מהגמרא ראש השנה (כ"ד). מקצתה ברקיע ומקצתה במים, דלא מהני. ע"ש. וראה מש"כ בזה בברכי יוסף חושן משפט (סימן לה אות יא). ע"ש. ואם כן כשם ששם לא חשיב ראייה, הוא הדין לענין הרואה את המלך בטלויזיה. אלא שבשו"ת בעל החכמה חלק ב' (סימן יח), וחלק ה (סימן ח), כתב לחלק בין הרברים, שדוקא בעדים שראו הלבנה במים או בעששית, וכן בעדים שראו בראי אדם עובר עבירה, דבוה חשיב בירור הדבר. אבל לענין ברכת הראיה, הגע עצמך אדם שידע בידיעה ברורה שהמלך עובר במרכבה הדורה שלפניו, אבל אינו רואה את המלך, האם יברך ברכת המלכים זה אינו, שהרי התקנה היתה לרואה את המלך, וע"ש מה שהאר"ך בזה. ועיין עוד בזה בשו"ת באר משה חלק ב' (סימן ט) שגם כן העלה, שהרואה את המלך בטלויזיה בשידור חי, אין לו לברך עליו ברכת המלכים. וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק ח"ב (סימן פ"ד). וכן כתב ביחווה דעת שם. ועיין עוד בשו"ת בעל החכמה ח"ב (סימן טז) שדן לענין הרואה המלך דרך החלון, אם מברך, ובסימן יט דן אם מברכים גם על מלכה. ובטהרת הבית חלק ב' (עמ"ק קסג), כ' דבראיה בעלמא שרי, וא"צ בהסתכלות. ע"ש.

בברכת התורה,
יצחק יוסף
הראשון לציון
הרב הראשי לישראל

לקבלת התשובה בקובץ נפרד יש לפנות למו"ל.
נא לא לשלוח פניות בענייני שליחת שאלות למרן הראשון לציון.